

**ВЕСЕЛА ЛЮЦКАНОВА
ЩЕ ТЕ ЧАКАМ В ОСЕМ**

chitanka.info

Беше решил на всяка цена да лети, защото явлението го разтревожи. Първия път го прие за случайно. Втория път се замисли и дори се изплаши, но не изпадна в паника. А когато се случи за трети път, и то с приятеля му от детските години Джеймз осъзна, че трябва да се намеси. Да открие незабавно причината, да я отстрани. Напразно разпитва Джеймз по време на прегледите, той упорито мълчеше. Използува различни методи и все се блъскаше в стена. Не му оставаше друго, освен да се срещне с конструктора и от него... А двамата не се бяха виждали отдавна. Още от онази приемателна комисия, свързана някак тайнствено със смъртта на професора. Отношенията им внезапно охладняха и като че ли съзнателно започнаха да се избягват въпреки дългите години, които ги свързваха. От най-хубавата им възраст — творческата.

Не знаеше как ще започне разговорът им сега. Не се наложи да се замисля, конструкторът отсъствуваше, казаха му, по болест, а и машините временно не летяха. До второ нареждане. Защо? Запитаните повдигаха рамене, не знаеха. Някакви дефекти? Упорствуваше, но те отново повдигаха рамене, не знаеха. Заповед — и толкова. И психиатърът, спрял объркан пред сградата за космически полети и полети във времето, се опита да прескочи двете години на отчуждение, за да се улови за ония дружески вечери, в които обменяха наблюдения и опит, помагаша си и се допълваха, двама изследователи пред чашите с чай, единият, отдаден изцяло на техниката, другият — на човешката психика. Повярвал в издръжливостта на спомените, той се реши и тръгна внезапно към дома му.

А конструкторът възкликна тихо, щом го видя. Прие го с радост, дори направи опит да го прегърне, като че ли го бе чакал. Изглеждаше умислен и потиснат от нещо, за което не желаше да заговори пръв. Не искаше да заговори пръв и психиатърът, пое предложеното питие, някакъв коктейл от билки и алкохол, настани се в обтекаемия фотьойл, послуша известно време мълчаливо космическа музика и в кръвта му потече необяснимото желание да се откъсне и той от своето време и да полети. Завладя го неосъзнато любопитство да надникне там, откъдето се бе завърнал Джеймз. В отминалото или в предстоящото, не знаеше, но вероятно пълно с изненади, които неговото съзнание не бе подготвено да приеме. И се бе устремило към смъртта като към единствен възможен изход. Ако не познаваше приятеля си,

безгранично смел и издръжлив, ако сам не го бе преглеждал много пъти и отново преди полета, да... би намерил отговор. А сега се питаше защо. Защо? Точно Джеймз...

— Решил съм — не издържа повече мълчанието и тежестта на мислите си — да направя един полет в бъдещето, а след това и в миналото, за да си обясня...

— Моля те, недей! — плахо се обади конструкторът.

— Но защо? — най-сетне бе стигнал до своето защо, заради което бе тук. — Твоята машина е от най-съвършените, другите излязоха от експлоатация, за да й отстъпят място... Ти успя в най-точното разграфяване на всяка единица време, напред и назад, а също така успя и да отстраниш всяка възможна намеса за промяна. И в миналото, и в бъдещето... От какво се боиш?

— Точно от това, заради което си дошъл... И може би очакваш обяснение от мен? Ти, психиатърът...

— А ти какво мислиш?

Конструкторът повдигна неопределено рамене, изпи докрай своя коктейл и се облегна назад, отхвърлил глава на облегалката, брадичката му сочеше тавана. После погледна психиатъра право в очите. И се усмихна, прескочил и той отчуждението на ония две години.

— На теб няма да позволя да летиш! Докато не нанесе поправките!

— И какви ще бъдат те? — погледна го с любопитство.

— Точно тези, които смяташ за мои постижения. Ще направя първата възможна спирка във времето след смъртта на летящия, и то още едно поколение напред, а същото ще направя и назад. Струва ми се, че в това се корени причината, заради която... Никой не е в състояние да преживее неуспехите в бъдещето, настъпващата старост с всичките ѝ изменения, които ни отвращават, разочарованията от синове и внуци, а и в миналото — грешки на родители и деди, които не са разбирали като малки, а сега видели злото и неможещи да го изтръгнат... Миналото не въздейства дотам силно и все пак... Не забравяй, тия, които получават разрешение да летят, са в най-добрата си възраст, а се срещат със себе си такива, каквито са били или каквито ще бъдат... Раздвояване на личността, сам се наблюдаваш и не можеш

да нанесеш и най-малката корекция... В старите модели това беше възможно...

— Но то имаше последствия за човечеството! — подскочи от мястото си психиатърът и отново седна.

— А сега има последствия за отделния човек. Ти по-добре разбираш... Като че ли се получава някаква шизофрения, въпреки че не е в едно и също време, и все пак...

Психиатърът се надигна бавно от мястото си. Размисляше.

— Ще чакам да ми се обадиш, когато си готов. Искам да летя, преди машината да е представена на комисията. Не е нарушение, знаеш, че след смъртта на професора съм неин член и така или иначе...

— А преди две години при първия пуск, когато...

— Тогава летя професорът. Малко след това... умря. Ти знаеш защо. — Замълча за миг, пое си дълбоко дъх и като че ли отскочи назад и далече от конструктора, нищо не беше забравено. — Беше ли подписал протокола? — запита изведнъж.

Адамовата ябълка на конструктора се раздвижи мъчително, той разкопча най-горното копче на ризата, разхлаби и връзката, като че ли го душеше.

— Струва ми се... да... — отвърна прегракнало.

— Беше ли подписал? — гласът на психиатъра се извиси, а очите му се впиха в очите на конструктора и останаха там, в най-дълбокото, за да изтръгнат отговор. И едва тогава да се скрият под клепачите.

— Струва ми се... беше на особено мнение — бавно и внимателно правеше опит да се изтръгне от примката на погледа, но тя не се отпускате, психиатърът знаеше силата на очите си. — Да, беше на особено мнение — призна конструкторът. — Някой упражни натиск и той отстъпи. А после...

— Ти?

— Не, не! — възпротиви се конструкторът и направи бърз, рязък опит да се измъкне от погледа, но не успя. — Защо ти е на теб да пътуваш във времето? Ти винаги можеш да го предскажеш, откривайки го по свой начин... Стига да познаваш човека...

— Ти си виновен — каза твърдо психиатърът и започна да се разхожда напред и назад в стаята. — Моят професор е имал възражения, ти не си искал да ги приемеш, на всяка цена е трябвало да

се наложиш. И си успял. А сега вече, признал правотата му, се стремиш тихомълком да изправиш грешката.

— Не, не е точно така! — отново се възпротиви конструкторът.

Психиатърът вече не го слушаше. Тръгнал към вратата, той спря само за миг и се обърна, за да каже:

— Разбирам... Миналото може да послужи за разкриване на престъпления, бъдещето — за предупреждения... Но аз не се отказвам, ще летя с новия модел, и то преди комисията.

— Не се ли боиш? — попита тихо конструкторът.

— Не! — твърдо каза психиатърът. — Виждал съм толкова много и толкова различни неща, всички възможни варианти са ми известни... Искам да се докосна до твоя...

— А би трябвало да се боиш! — по-скоро на себе си, а не на него измърмори конструкторът. — Ние можем отново да бъдем приятели.

— Не го правя нито заради теб, нито заради себе си. А просто не искам болницата да се пълни с твоите пътници...

— И аз не искам! — в порив на неудържима искреност вдигна глава конструкторът. — А колкото до професора...

Психиатърът тракна вратата, без да го погледне. Вече сам в коридора, затаи стъпките си и започна да оглежда жилището. Никой не знаеше къде точно е лабораторията на конструктора, тя се субсидираше от държавата и се държеше в дълбока тайна дори от сътрудниците му. Спусна се по стълбите и преди да излезе от главния вход на сградата, спря, усетил присъствието на човек. Внезапно се завъртя наляво. Конструкторът стоеше до стената и я притискаше с гръб. Трябва да я запомня, тази стена се отваря, зад нея трябва да е машината, не зная защо, но той не иска аз да летя. И ще направи всичко възможно да ме спре. Няма да успее, мислеше психиатърът, в центъра има и други машини, но при тях се прониква по-трудно, почти невъзможно е с охраната...

— Не успях да ти кажа — усмихна се конструкторът с побеляло, издължено лице, — че новият модел ще бъде готов още утре. И ако искаш...

— В колко часа? — запита психиатърът, зачуден защо не му бе казал горе, докато пиеха един срещу друг. Защо едва тук, на входа? Едва ли му готвеше клопка, нали и той искаше онова, за което сам бе

дошъл? Каквото и да беше, щеше да се яви точно навреме и да вземе предпазните мерки. — В колко часа? — повтори и зачака отговора.

— Ще те чакам в осем. Вечерта...

— Добре.

Психиатърът напусна сградата.

Върна се в болницата и се упъти веднага към стаята, в която все още задържаше Джеймз. Струваше му се, че вече е узрял за откровен разговор. Бе го подготвял внимателно, за да не го изплаши. Истината трябваше да се промъкне неусетно между многото думи, а той да я отдели грижливо като злато от пясъка. Седна на леглото, Джеймз спеше, но се разбуди от погледа му. Отново осъзна, че притежава нещо, което другите му колеги нямаха. Наред с професионализма и някакъв мощен магнетизъм, бързо да влезе в контакт, да създаде здрава телепатична връзка, да проникне до дъното. Успяваше винаги да докосне потайното, което всеки искаше да премълчи, да прикрие, да прескочи. Реши да действува направо, разчитайки единствено на шока.

— Утре вечер ще летя. По същия маршрут на времето, по който си летял ти. Щом не искаш да ми кажеш причината, сам ще стигна до нея.

Тридесет и две годишен, Джеймз се сви като малко дете. И се огледа безпомощно. Страхуваше се от стените, за него те бяха клопки със заредени в тях подслушвателни апарати. И с невидими екрани, които го шпионираха. Психиатърът разбра, стана, изключи всичко. И се усмихна, усмивката му търсеше снизхождение.

— Те ни показват как да ви лекуваме.

Джеймз кимна бързо. И заговори бързо:

— На теб мога да ти кажа, искам да живея в един по-добър свят, без престъпления и насилие. Този свят съществува, чел съм за него, гледал съм филми за него, докосвах се до него. Искях да остана там. Прескочих времето дори на собствената си смърт, летях два пъти, три пъти, всичко точно се повтаряше, нищо не можех да изменя. И тогава... Нима трябва да чакам да ме убият при опитите ми да прекося завесата. По-добре сам... Или е трябвало да се родя петдесет години по-късно...

— Защо петдесет?

— Може би и по-рано, а? — усмихна се и отново помръкна Джеймз. — Все едно, тогава ще бъда мъртъв... А на няколко хиляди

километра отгук желаният от мен свят съществува и е готов да ме приюти, не е нужно дори да изпреварвам времето. Но аз видях, мен ще ме убият при опит да достигна до него... И вече нямам надежда. Разбрах още, че колкото пъти и да посягам на живота си, ти или твоите колеги ще ме спасявате. — Млъкна за миг, протегна ръце към психиатъра. — Моля те, не лети! Казах ти всичко...

Пак замълча, но не издържа дълго:

— Някога е имало гадатели. Нашите прадеди са се допитвали до тях. Вярвали са им, но не напълно. Техните предсказания са оставяли и някаква надежда, че ще се измъкнат от съдбата. А аз... я загубих. Моля те, не лети! Не загубвай и ти своята! Моля те!

Психиатърът се надигна тежко от леглото му. Съжаляваше, че още при първия опит за самоубийство не бе отишъл при конструктора. Тогава би трябвало да лети. А може би още по-рано, след смъртта на професора... Да види сам... И да наложи своето вето. Нямаше време за губене. Озова се отново пред дома на конструктора почти без да забележи, потънал в мисли. Никой не му отвори на позвъняването, но вратата леко се отмести. Отнякъде се разнесе глас: „Ще ви вода, моля, заповядайте...“ И гласът наистина го поведе, вървете вляво, първия коридор вляво, отново вляво, по стълбите надолу, почакайте. Пред него застана конструкторът.

— Разбрахме се утре в осем, не днес... Но те чаках. Знаех...

— Днес! — каза твърдо психиатърът. — И ако не ме послушаш, ще използвам силата, която ми дава познанието на човешката психика.

— Аз... за твоє добро!

Конструкторът се дръпна назад и закри очите си. Без да говори, психиатърът впи поглед в центъра на дланта му, тя омекна, затрепери, отпусна се и леко се прилепи към тялото.

— Води ме! — не откъсваше поглед от гърба му, конструкторът се преви послушно и го поведе.

Заслизаха по стълби, свиваха наляво, надясно, отново слизаха по стълби и потъваха все по-дълбоко под земята, докато стигнаха до малка зала и там психиатърът видя машината на времето с едно кресло в нея.

— Прикрепи още едно! — заповяда с глас, който не търпеше никакво възражение.

Видя и суетенето на конструктора, внимателно следеше движенията му, за кой ли път прозрял нежеланието му да лети. И някак да го измами. И едва ли не го измами, но в последния момент психиатърът го вдигна от креслото, което бе заел, и му заповяда да седне в допълнителното.

— Но аз трябва да я командувам! — смути се конструкторът.

— Ще се справя!

Конструкторът не седна веднага в посоченото кресло, а се завъртя около него, добави още нещо, просто го прикрепил към машината. И посегнал към първото кресло.

— Няма да го пипаш! — извика психиатърът. Бе разбрал.

Конструкторът разпери ръце, но се подчини. „Накъде?“ — искаше да запита, но не посмя. Не посмя и да каже: „За твое добро е...“

Психиатърът стана от първото кресло и седна на второто, вече беше сигурен, че няма да остане тук, а ще лети. Конструкторът покорно зае първото.

— Накъде? — запита с глух глас, примирен с всичко.

— Две години назад — каза психиатърът с властен глас. — В дома на професора!

Последва раздрусване, ярък пламък, изхвърляне, бясно завъртане стрелките на часовника. Те вече седяха в дома на професора, невидими за другите, нереални. Психиатърът видя себе си, две години по-млад, чакаше, седнал срещу младата жена на професора и пиеше кафе. Професора го нямаше. Времето течеше нормално, стената сочеше час, който не отговаряше на неговия. А същият часовник бе и върху китката на по-младия.

Жената се тревожеше. Тя често хвърляше погледи към вратата.

— Има болно сърце, не зная ще издържи ли? Все той пръв, за всичко. А вече не е млад. Защо не отидохте вие?

— Настояваха за професора. Иначе аз... с удоволствие — чу собствения си глас психиатърът.

— Страхувам се за него — продължаваше да се безпокои жената. — Снощи се обадиха, и онази вечер, и преди...

— Какво искаха от него?

— Каквото и да види, да приеме. Машината била от най-добрите. На световно ниво.

Времето течеше, а професора все го нямаше.

— Позвънете в института! — настоя психиатърът.

Жената го погледна със страх.

— Позвънете вие!

Той бе набрал вече номера, когато тя не издържа и му измъкна слушалката. Видя само лицето ѝ и разбра, подаде ѝ стол, тя се отпусна в него ни жива, ни мъртва. Скръсти ръце в скута си и затвори очи. През клепачите се промъкваха сълзи. Професорът бе получил удар.

— В института! — заповяда психиатърът.

И те се озоваха изведнъж в института, в залата, където все още беше комисията. На кръглата маса лежеше подписаният приемателен протокол. Срещу подписа на професора имаше още „с особено мнение“.

— Повече не можах да измъкна от него — оправдаваше се помладият конструктор и неловкост се четеше по лицето му. — А и за това се съпротивяваше дълго.

— Добре, добре — подхвърли председателят на комисията, един от настоящите председатели на центъра. — Оформете смъртния акт. Какво казахте на жена му?

— Удар — отвърна един. — По-убедително щеше да бъде... инфаркт.

— Видя ли, не бях аз... — зашепна в ухото му конструкторът.

— И ти! — шепнешком му отвърна и психиатърът. — Напред! Не искам да присъствувам на стари престъпления. Тук е за следовател...

— Беше. Всичко видя и... нищо. Замесени бяха големи хора.

— А облагите и славата само за теб?

— Аз съм само изпълнител на чужда воля. Правя, каквото ми кажат. И сега... Колко напред?

— А никога ли не си бил „на особено мнение“?

Конструкторът преглътна мъчително. И отново запита:

— Колко напред?

Психиатърът пресмяташе наум. Бе много добре с нервите, но не искаше да рискува и да види собствената си смърт. Нито тази на конструктора. И все пак трябваше да експериментира.

— Прецени сам. Ти не си само изпълнител. Предполагам, че си летял многократно и знаеш...

— Знам — съгласи се лесно конструкторът. — Но ти...

Машината отново подскочи във времето. Не беше от най-бързите и ако наблюдаваше внимателно, психиатърът можеше да прецени годините и събитията, през които преминаваха. Но той затваряше очи, само от време на време ги отваряше и поглеждаше. Изведнъж спряха.

— Къде сме? — предпазливо запита психиатърът.

— Само петдесет години напред.

— И нас ни няма, нали? И двамата?

— Да — призна конструкторът. — Макар че бих могъл да ти разкажа... Аз наистина съм летял многократно... Погледни! Цялото човечество е свободно. Всеки се занимава с работа, за която е най-способен. Медицината е скочила невероятно напред. Отдавна е победен ракът, а и всички смъртоносни болести...

— Нима човечеството е достигнало до безсмъртието?

— Не, но е постигнато равновесие...

Бяха спрели в град, целият от слънчеви къщи, много по-усъвършенствувани от къщата, в която живееше и самият конструктор. Психиатърът се усмихваше, в очите му се раждаше възторг наред с изумлението. Те поглъщаха ненаситни и невярващи онова, което виждаха. Разтърка ги с пръсти, погледна отново. И още по-широко се усмихна, насреща му вървеше мъж, който страшно приличаше на него, такъв, какъвто беше сега, ни по-млад, ни по-стар. Нещо просветна в съзнанието му.

— Искам да отидем още напред. Още петдесет години, и още петдесет, и още... за да се убедя в бъдещето на планетата ни. Толкова черни прогнози съм слушал, трудно ми е изведнъж да повярвам... — гласът му бе пресъхнал от вълнение.

Отново скок във времето. Психиатърът следеше всичко внимателно. Лицето му все повече просветваше. Леко приведен напред, той пожела отново да продължат. Беше като дете. И не издържа под напора на неимоверно нарасналите възторг и почуда:

— Не бих искал да се върна...

— Невъзможно е! — изплаши се конструкторът.

Машината изведнъж бе полетяла обратно, като че ли бяха казани магически думи, които я върнаха назад. Тя прекоси бъдещето и намали ход, психиатърът го откри по смяната на деня с нощта.

— Къде сме сега? — обърна се към конструктора, който се усмихваше, загледан пред себе си.

— Четиридесет години след деня, в който излетяхме... Подготви се! Скоро ще са ти необходими всичките ти сили!

— Щом ти ги имаш, ще ги имам и аз.

— Аз не съм психиатър...

— И точно за това...

Конструкторът се усмихваше тайнствено, той знаеше къде да забави и къде да избърза. Спря за миг пред огромна сграда, после се озоваха в залите ѝ, в тях психиатърът видя всички изобретения от зората на човечеството, и другите, които не познаваше. Видя и модела на тяхната машина, а до нея — блестящата никелирана табелка с името на конструктора. След техния модел идваха новите, по-усъвършенствувани, с други табелки и други имена на конструктори, неговата бе съвсем в началото.

А после полетяха много бързо. Психиатърът мълчеше. Годиците му се струваха миг, а в същото време — вечност, ето го истинското измерение на човешкото време, то никога не се е измервало с часовници, нито с машини. Преминава човек през своите осемдесет-деветдесет години, а в тях — щастливи мигове и мигове, които го преобръщат... вечности...

— Съветвам те — бърбеше конструкторът, излязъл отдавна от вцепенението си и къде по-сигурен от психиатъра — да преминем през следващите години светкавично...

— Не! — каза твърдо психиатърът и приложи цялата си психична енергия, за да подчини мъжа пред себе си. И успя.

Изостри сетивата си, за да гледа в годините, към които се завръщаха. Видя трескава подготовка за война, настръхна, видя атентати, пожарища, кръвопролитни схватки между нации, те намаляваха, ставаха по-редки, но не биваше да забравя, че вървят в обратна посока на времето и приближават до деня на приземяването. Видя израсналите си внуци, видя възмъжалия си син и му бе трудно да го приеме, а себе си все още не срещаше. Присъствува на погребението на конструктора, срещна го да държи тържествени речи при награждаването му с ордени, видя го да нанася поправките на собствената си машина, а него все го нямаше.

— Внимание! — тържествено обяви конструкторът. — Ще бъдем в утрешния ден, само за миг, от деня приближаваме зазоряването, след час стигаме... Не гледай! Моля те!

А психиатърът вече заставаше пред самия себе си, Неподвижен, опънат в леглото, после видя как затвори бавно очи, после — как заби спринцовката в ръката си, после как приготви лекарството, абсолютното лекарство, което го води към смъртта или... видя се как върви забързано към дома си, как слиза от машината. И наистина вече слизаше.

— Благодаря ти! — каза на конструктора. — Все пак си отивам спокоен. Другите след мен ще минат през ада и ще продължат. Онова, което видяхме...

— Исках да ти го спестя... Каквото можах, направих — с чувство на вина каза конструкторът. — Ти си последният, който пътува в некоригираната машина. Утре — ще бъде друга, първите й спирки, обещавам ти, ще бъдат петдесет години напред и петдесет назад... Съжалявам, аз знаех, но можех ли да те спра?

Не можеше. Психиатърът вече вървеше към дома си. Стигна бързо, бързо подготви лекарството, дозира го точно, сам го бе изнамерил и не бе го пробвал още върху никого, но вече знаеше, че е успешно, заби смело инжекцията в ръката си и легна в своето легло. Но преди това не забрави да остави бележка: „Не ме погребвайте, ще се събудя след петдесет години!“ След това бавно затвори очи.

Публикувано в алманах „Спектър’83“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.